

Novinky v prevenci HIV infekce

MUDr. Ivo Procházka, CSc.

Sexuologický ústav 1.LF UK a VFN
ČSAP

Přenos HIV

- **Sexuální přenos** – v ČR 95% přenosů, převažuje homosexuální
- **Krví** (převážně u IDU), ojediněle při transfuzi, při poranění
- **Perinatálně** – plod, během porodu, kojení, díky profylaxi (SC a antiretrovirotika) – méně než 1%

Rizika sexuálního přenosu

- Velmi vysoké riziko – anální soulož
- Vysoké riziko – vaginální soulož (0,05-30%), zeslabený, leč intaktní vaginální epitel je prostupný pro HIV
- Vyšší riziko – ejakulace při orálním sexu či přenos jiné STI při orálním sexu, ejakulace do spojivky
- Minimální riziko – orální sex bez ejakulace
- Hypotetické riziko – petting či erotický polibek

Nadhodnocení a podhodnocení rizik

- Je rizikovější nechráněný orální sex s prostitutkou nebo nechráněná vaginální soulož ve vztahu s partnerkou neznámého stavu ?
- Rizika nahodilého píchnutí o jehlu (hoax)

Evropa a epidemie HIV

- UNAIDS – v Evropě není generalizovaná epidemie HIV (s výjimkou UA), epidemie se týká vulnerabilních skupin
- MSM (1-20% prevalence, ø 5%)
- Migranti
- IDUs (0,1-50%)
- CSWs
- Kombinace

Pozdní HIV diagnózy

- Hlavní příčina AIDS v Evropě !
- ECDC – ČR – 20-25% osob neví o své nákaze, východní Evropa 100-200%
- Některé vulnerabilní skupiny zastoupeny více (MSM v zemích vých. E, migranti)
- Naopak méně IDUs, MSM v záp. E

Kriminalizace přenosů HIV

- Restriktivnější společnost ?
- HIV není fatální nemoc
- → méně rizikově se chovajících umírá
- → méně účinná primární prevence
- → nárůst stigmatizace HIV+
- → přes možnosti léčby obava z testování

Epidemie a akutní HIV infekce

- HIV infekce se šíří spíše jádrově než nahodile
- Akutní HIV infekce přispívá k přenosu v zemích s nižší epidemií – až 50% přenosů
- Při vysoké prevalenci se akutní HIV „vybije“ na již pozitivních, podíl přenosů činí jen 10-20%
- Riziko negativního „serosortingu“ (přímý efekt i negativní vliv na sociální normy)

Možnosti snížení rizika přenosu

- **Protivirová terapie**
- “švýcarská studie“ – HIV+ při nulové virové náloži jsou při vaginálním styku bez jiné STIs neinfekční
- rozpačité reakce (aktuální snížení o 96%)
- snížení kriminalizace behaviorálních rizik HIV+
- zvýšení rizikového chování (HS)

Možnosti snížení rizika přenosu

- **Postexpoziční profylaxe**
- Podání antiretrovirotik po ojedinělém riziku včetně sexuálního
- vedlejší účinky
- nejistý efekt
- vysoká cena

Možnosti snížení rizika přenosu

- **Preexpoziční profylaxe**
- Podání antiretrovirotika před plánovanou expozicí
- ženy, které nemohou trvat na kondomu (Femidom ? – alternativa)
- party s bareback sexem a drogami ??

Možnosti snížení rizika přenosu

- **Cirkumcize**
- Jasně v tropické oblasti (snížení rizik jiných STI) – cca o 50%
- Neplatí pro anální sex
- Problém s aseptickým zákrokem a kvalifikovaným personálem
- Krátce po zákroku vyšší riziko a vyšší riziko pro partnerky -behaviorální změny??

Komplexní prevence

- Zahrnutí biologických prvků do behaviorální medicíny
- - snížení virové nálože u osob, které vědí o své HIV + (psychologický efekt na kvalitu života a pravděpodobné snížení rizika)
- - mikrobicidy (HPTN 035, „Truvada“ gel)
- - léčba STIs

Problémy komplexní prevence

- Včasná a dostatečná terapie STIs
- Ani terapie herpesu ale nesnižuje riziko
- Nárůst LU v Evropě
- Nárůst chlamydiových infekcí
- Vyšší sexuální přenos u HIV+ včetně HCV
- Riziko serosortingu

Možnosti snížení rizika přenosu

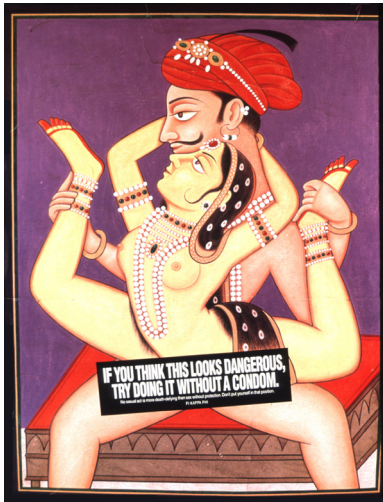
- **Prevence u HIV pozitivních**
- Eticky sporné, pro terapeuty i pacienty obtížná diskuse
- Pozitivní vliv skupin a patientských organizací
- Léčba sexuálních dysfunkcí, ale i abuzus inhibitorů PDE-5
- Průzkumy
- Zapojení HIV pozitivních do prevence

Možnosti snížení rizika přenosu

- Výzkum
- Vakcíny ?
- Mikrobicidy včetně rektálních
- Edukace, edukace, ale není jasná lineární cesta k behaviorálním změnám

Příčiny nových nález HIV

- Stálý partnerský vztah a zamilování
- Mírné snižování rizika (přerušovaná či krátká soulož)
- Alkohol, drogy
- Sexuální vzrušení a iracionální představy o partnerovi (doprovázejí nezbytně erotickou fascinaci)

- Toto nemusí být bezpečnější sex, jak má správně vypadat

- Tohle už je lepší.
- Děkuji za pozornost.

